

Afname groei gezondheidszorguitgaven

[Zorgmanagement](#)

16 september 2019

In Europa – en ook in Nederland – is een afname te zien van de groei van de uitgaven voor de gezondheidszorg. De absolute uitgave van de gezondheidszorg zullen blijven groeien. De hervormingsagenda's van de gezondheidszorg in de verschillende landen lijken hun vruchten te gaan afwerpen, zegt dr. Yvonne van Kemenade.

De gezondheidszorghervormingen in de diverse Europese landen lijken de laatste 20 jaar meer te gaan convergeren, maar van één gezondheidssysteem in Europa is geen sprake. Gezondheidszorg is een nationale aangelegenheid, omdat het zorgsysteem in een land sterk afhankelijk en ingebed is in de geschiedenis van een land, de nationale cultuur, politieke omstandigheden, economische context, sociale stelsel en andere omstandigheden. Wel wordt steeds vaker over de eigen landsgrenzen heen gekeken.

In een viertal onderzoeken (1997, 2007, 2018 en 2019) zijn de gezondheidszorgstelsels beschreven van elf respectievelijk 22 Europese landen¹. In een artikelenreeks zal ik ingaan op trends van de afgelopen twintig jaar:

- Uitgavenontwikkelingen in de zorg;
- Trends in hervormingen gezondheidszorg;
- Rol van de eerstelijnsgezondheidszorg;
- Betaling systemen professionals en ziekenhuizen.

Ontwikkelingen gezondheidszorguitgaven

De (absolute) uitgaven van gezondheidszorg zijn de afgelopen jaren gestegen en zullen dat ook de komende jaren blijven doen. Oorzaken zijn onder andere de vergrijzing en een toename van technologische innovaties. Deze continue uitgavenstijging heeft onder andere

gevolgen voor de economische positie van een land, waardoor er een ‘*pressure to reform*’ voor gezondheidszorg aanwezig is in vrijwel alle landen.

De groei van de gezondheidszorguitgaven neemt de laatste jaar echter af in de meeste onderzochte Europese landen – ook in Nederland. De hervormingsagenda’s van de gezondheidszorg in de verschillende landen lijken hun vruchten te gaan afwerpen.

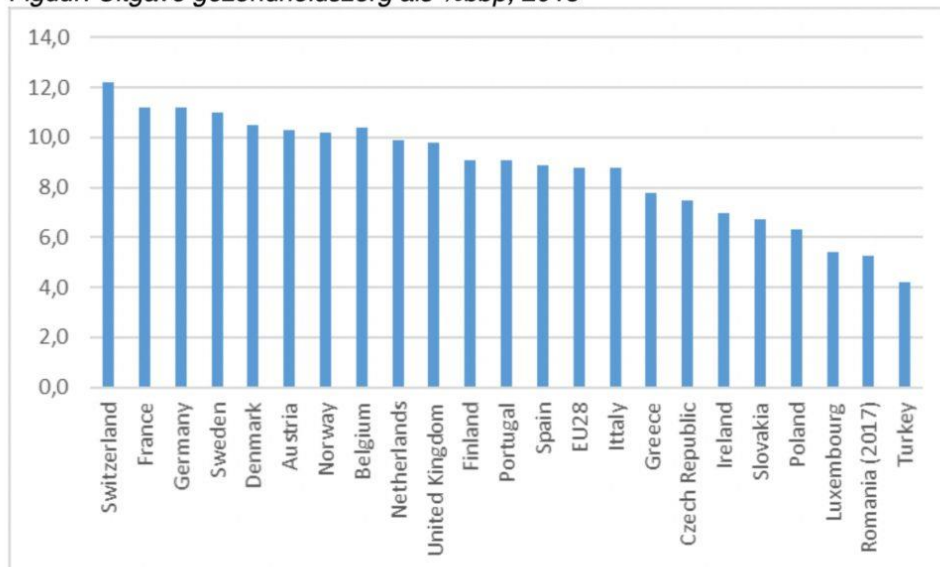
Gezondheidszorguitgaven als %bbp

In Nederland liggen de gezondheidszorguitgaven als %bbp² (9,9%, 2018), boven het OECD gemiddelde (8,8%, 2018).

Van de 22 vergeleken Europese landen staat Zwitserland bovenaan met 12,2%, gevolgd door Frankrijk (11,2%) en Duitsland (11,2%).

Een aantal landen zoals Turkije (4,2%), Roemenië (5,2%), Polen (6,3%) en Slowakije (6,7%) zitten in een opbouwfase (na de economische recessie) en besteden het minst van hun bbp aan gezondheidszorg.

Figuur: Uitgave gezondheidszorg als %bbp, 2018

Source: OECD Health Statistics 2018; Eurostat Database, extracted September 2019

Groei gezondheidszorguitgaven

Sinds 2009 zijn de gemiddelde gezondheidszorguitgaven als aandeel van het bbp (%bbp) in de hele OECD relatief stabiel gebleven rond de 8,8%. De groei van de gezondheidszorguitgaven is sinds de economische crisis in lijn gebleven met de algemene economische groei.

Kijken we naar Nederland over de afgelopen 20 jaar dan zien we een stijging van 7,8% (1998) naar 10,0% (2009) en 10,6% (2014), waarna het afneemt naar 10,1% (2017) en 9,9% (2018). Hiermee behoort Nederland tot de 35% van de 22 onderzochte landen, met de grootste stijging van gezondheidszorguitgaven (als %bbp) de laatste 20 jaar.

De gemiddelde groeipercentages van de gezondheidszorguitgaven ten opzichte van het bbp over de laatste 20 jaar (1998-2018) waren het hoogst in UK (5,6%-9,8%), Zweden (7,4%-11,0%), Denemarken (7,6%-10,5%), België (7,7%-10,4%).

De laagste groeipercentages waren te zien in Luxemburg (5,4%-5,4%), Griekenland (7,6%-7,8%), Oostenrijk (9,2%-10,3%), Frankrijk (9,7%-11,2%) en Duitsland (9,7%-11,2%).

De hervormingsagenda's van de gezondheidszorg in de verschillende landen lijken hun vruchten te gaan afwerpen.

Kijken we naar de afgelopen twee jaar (2017-2018) dan zien we in Nederland, en de meeste van de 22 onderzochte landen, een daling van gezondheidszorguitgaven als %bbp. Een aantal landen blijft gelijk (Duitsland, Italië, Luxemburg, Slowakije, Spanje, Zweden en Turkije) en een paar landen vertonen een groei, zoals in Tsjechië, Denemarken en UK.

De absolute uitgaven van de gezondheidszorg zullen blijven groeien, maar aan de hand van de cijfers zou (voorzichtig) kunnen worden geconcludeerd dat de meeste van de onderzochte Europese landen succesvol zijn in het in de hand houden van de uitgavengroei van gezondheidszorg.

De hervormingsagenda's van de gezondheidszorg in de verschillende landen lijken hun vruchten te gaan afwerpen.

In het volgende artikel zal worden ingegaan op de trend die we zien in de hervormingen in de gezondheidszorg van de onderzochte 22 Europese landen.

Tabel: Uitgaven gezondheidszorg (%bbp)

Year	1998	2009	2014	2017	2018
Country					
Austria	9,2	10,2	10,4	10,4	10,3
Belgium	7,7	10,1	10,4	10,3	10,4
Czech Republic	5,6	7,3	7,7	7,2	7,5
Denmark	7,6	10,7	10,2	10,1	10,5
Finland	6,8	8,9	9,5	9,2	9,1
France	9,7	11,3	11,6	11,3	11,2
Germany	9,7	11,1	11,0	11,2	11,2
Greece	7,6	9,5	8,0	8,0	7,8
Ireland	5,6	10,5	9,7	7,2	7,0
Italy	7,3	9,0	9,0	8,8	8,8
Luxembourg	5,4	7,3	5,5	5,4	5,4
Netherlands	7,8	10,0	10,6	10,1	9,9
Norway	8,4	9,1	9,3	10,4	10,2
Poland	5,0	6,6	6,2	6,5	6,3
Portugal	7,4	9,9	9,0	9,0	9,1
Slovak Republic	5,6	8,0	6,9	6,7	6,7
Spain	6,9	9,0	9,0	8,9	8,9
Sweden	7,4	8,9	11,1	11,0	11,0
Switzerland	9,8	10,8	11,5	12,3	12,2
Turkey	3,5	5,5	4,3	4,2	4,2
United Kingdom	5,6	8,5	9,8	9,6	9,8
OECD - Average	7,9 (2003)	8,8	8,8	8,8	8,8

Source: OECD Health Statistics 2018; Eurostat Database, extracted September 2019
Van Roemenië zijn deze cijfers niet bekend

Door: Dr. Yvonne van Kemenade

Yvonne van Kemenade is ruim 30 jaar werkzaam in de gezondheidszorg en heeft verschillende artikelen en boeken geschreven. Ze heeft verschillende functies bekleed: onderzoeker/docent aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam (ESHPM), adviseur Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving (RVS), strategisch adviseur Albert Schweitzer ziekenhuis en bestuurder van een Zorggroep. Mevrouw Van Kemenade werkt momenteel als freelance consultant en is lid van verschillende raden van toezicht (www.yvonnevankemenade.nl).

Noten

[1] Zie: Healthcare in Europe 1997, 2007, 2018 en 2019. The finance and reimbursement systems of 11/22 European countries: België, Denemarken, Duitsland, UK, Finland, Frankrijk, Griekenland, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen,

Portugal, Roemenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, Turkije, Oostenrijk, Zweden, Zwitserland.
[2] bbp: bruto binnenlands product. In Engels: Gross Domestic Product (GDP)

<https://www.managementimpact.nl/zorgmanagement/artikel/2019/09/afname-groei-gezondheidszorguitgaven-10119642>